

4. Проведення робіт з консервації та їх документальне оформлення (підготовка акта про прийняття основного засобу на консервацію).

Операції з переведення основних засобів на консервацію пропонується відображати в аналітичному обліку. При цьому інвентарні картки тимчасово вибулих основних засобів пропонується виділити в окрему групу. Одне із бухгалтерських питань, на яке безпосередньо накладає свій відбиток воєнний стан – нарахування амортизації основних засобів. У період консервації нарахування амортизації за основними засобами має бути призупинено [4].

Рекомендується вести облік законсервованих основних засобів на окремому субрахунку, а витрати на консервацію відображати як інші витрати на рахунку 97 "Інші витрати". У фінансовій звітності інформація про залишкову вартість виведених з експлуатації основних засобів має бути розкрита окремим пунктом у формі № 5 "Примітки до річної фінансової звітності".

Таким чином, на тлі війни підприємства зіткнулися з низкою проблем, як у виробничому аспекті, так і в організаційному. Тому збереження основних фондів набуває дедалі більшого значення. Саме вивчення бухгалтерського обліку операцій зі збереження основних засобів у воєнний час пролило світло на характер і причини збереження основних засобів, їх документальне оформлення та порядок обліку.

Література :

1. Про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств: Постанова КМУ від 15.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1183-97-%D0%BF#Text>

2. Про порядок погодження в Мінпромполітики України питань, пов'язаних з відчуженням основних засобів підприємств та з інших питань: Наказ Мінпромполітики України від 25.04.2008 № 274. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0274581-04#Text>.

3. Національне положення (стан дарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ МФУ від 29.07.2022 №92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ МФУ від 18.10.2022 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ З МЕТОЮ ЙОГО ОБЛІКУ

Пономаренко В.О.

*Науковий керівник : Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Економіка України все більше інтегрується у світову систему господарювання. Цьому сприяють сформовані у країні ринкові відносини та постійні глобалізаційні зміни, що відбуваються. Вказані обставини спричиняють

необхідність переосмислення та перегляду використовуваних раніше економічних визначень деяких категорій, що є загальноприйнятими у країнах з розвинутою економікою.

Головний довідник країни трактує поняття капітал як таке, що походить від латинського або прото-індоєвропейського «головний» та означає «ресурси, які використовують у виробництві товарів або при наданні послуг» [1]. Протягом всієї економічної історії навколо цього поняття точаться суперечки, а слово капітал продовжує нарощувати кількість своїх визначень.

Наукова література розглядає капітал з двох позицій: одна з них відображає його форму, інша – сутність. Спочатку дослідники звертали увагу на його форму і сутність основних дискусій зводилась до того, які з матеріальних благ можна вважати капіталом, а які – ні. Одні вчені розглядали капітал як сукупність різноманітних засобів виробництва, інші – в якості суми грошей, яка використовується підприємствами задля отримання доходу.

Проаналізувавши погляди безлічі економістів, Дж.Хікс схилився до думки, що природу капіталу повніше віддзеркалює зростання його вартості у грошовій формі. Свою позицію він пояснив тим, що «для індивідуального підприємця поняття «капітал» пов'язане з грошовою вартістю, що має своє відображення у бухгалтерських рахунках. Саме таке трактування капіталу присутнє у планових розрахунках підприємця, що спрямовані у майбутнє» [2].

Найбільш цікавим, на наш погляд, є дослідження не форми, а сутності поняття «капітал», що його найбільш повно розглянув К.Маркс. В його роботах капітал представлений як громадські відносини, самозростаюча вартість, засіб експлуатації найманої праці.

З позицій бухгалтерського обліку найбільш важливим є поняття капіталу як вартості, що постійно зростає.

Розгляд капіталу в якості джерела доходу також присутнє в працях Ф.Енгельса, де відзначений розподіл капіталу на первісний капітал та прибуток.

Слід відзначити, що наведені дефініції досить точно відображають тенденції ц визначення капіталу серед вчених з СНД. Деякі з них дотримуються уявлень традиційної радянської школи і трактують поняття капіталу згідно поглядам К.Маркса, виключаючи слова стосовно експлуатації робітників. Інші навпаки, беруть за основу західні підручники та розглядають капітал з точки зору його можливостей приносити дохід.

Багато переведених на українську мову наукових видань використовують термін «капітал» для визначення власного капіталу. Ми ж вважаємо, що дані поняття не є тотожними. Капітал можна поділити на власний та позиковий, також розглядаючи його в якості джерела засобів підприємства.

Визначення поняття «власний капітал» не викликає такої значної кількості суперечок, як визначення дефініції «капітал». Однак більшість економістів трактують власний капітал або з очки зору його складових (Д.Сігал, Д.Кім, Р.Шпитнцер та ін..) або з точки зору його розрахунку (К. Макконел, С. Брю, І. Бетге).

Швейцарський економіст І.Шер вперше запропонував розрахунок власного капіталу, виходячи з рівності активів та пасивів підприємства, але таке

визначення також зазнає багато критики через різні погляди та неврахування особливостей деяких показників, наприклад, цільового фінансування та доходів майбутніх періодів, що в силу своєї економічної природи не можуть в певні моменти до нього відноситись

Український економіст І.Бланк найбільш точно, на нашу думку, наблизився до визначення власного капіталу, охарактеризувавши його як «загальну вартість засобів підприємства, які належать та використовуються ним для формування визначеної частки активів» [3].

Автор схильний до визнання вірними міркування І. Бетге, який зазначив, що еквівалент власного капіталу з одного боку повинен бути спрямованим на інвестиції та безпосередньо пов'язуватись з будь-якими об'єктами з активу балансу, а з іншого боку - відображені в пасиві балансу рахунки свідчать про засоби, надані у розпорядження підприємства її засновниками при її утворенні в грошовій формі або у вигляді інших об'єктів майна, або ж в їх основі присутній нерозподілений прибуток організації.

Таким чином, ми пропонуємо наступне власне визначення власного капіталу – це початкові та накопичені джерела інвестування в господарську діяльність підприємства, які належать власнику та використовуються ним на свій розсуд з метою отримання прибутку.

Література:

1. Капітал. Вікіпедія. URL: <http://surl.li/arfqy> (дата звернення 2.03.2023)
2. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. URL: <https://library.if.ua/book/64/4649.html> (дата звернення 4.03.2023)
3. Бланк І.А. Управління формуванням капіталу. Київ. Ніка-центр. 2012. 512 с.
4. Бетге І. Балансоведення / пер. з нім. під ред. В. Д. Новодворського. Лівів. Бухгалтерський облік. 2010. 454 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ

Тонконог К.Г.

*Науковий керівник: Болдовська К.П., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Численні розрахунки суб'єкта господарювання з постачальниками і підрядниками займають особливе місце в його кредиторській заборгованості. Відтак, правові засади щодо порядку їх документального оформлення, обліку і контролю визначаються тими ж нормативно-правовими актами, що регламентують відповідні питання у частині кредиторської заборгованості підприємства, а саме: законодавством України, постановами Кабінету міністрів України, Національного банку України, національними і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, методичними рекомендаціями та інструкціями міністерств, державних служб тощо та іншими нормативно-правовими актами, а також